

УДК 796.093.426.322 "2012"

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ГРАВЦІВ ЛІНІЇ ЗАХИСТУ НА ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ 2012 РОКУ

Іван КУЛЬЧИЦЬКИЙ, Ігор КАРПА

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація. Удосконалення техніко-тактичних дій висококваліфікованих футболістів, зокрема гравців лінії захисту є передумовою в досягненні високих спортивних результатів. Визначено, що найвищі показники виконання техніко-тактичних дій серед команд-учасниць чемпіонату Європи 2012 року, продемонстрували захисники національної збірної Іспанії. Результати дослідження рівня виконання техніко-тактичних дій гравців лінії захисту, які подано в дослідженні, можуть використати тренери як своєрідний орієнтир, який дозволить оптимізувати і вдосконалити тренувальний та змагальний процеси.

Ключові слова: футбол, захисники, техніко-тактичні дії, Євро-2012.

Постановка проблеми. Футбол постійно розвивається, і головним чином його розвиток торкається змін ігрових функцій футболістів [2, 7, 9]. Ці зміни характеризуються підвищенням інтенсивності гри, що пов'язано зі зростанням темпу гри, збільшенням кількості силових одноборств та швидкості виконання технічних прийомів в умовах змагальної діяльності [3].

Разом з командною грою важлива роль відводиться індивідуальній підготовленості гравців, зокрема захисників. Певною мірою ефективність гри футболістів лінії захисту може забезпечити високі показники результативності змагальної діяльності команди [4].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Відповідно до теоретичного аналізу та узагальнення наукової та методичної літератури [5, 6, 8], дослідженню техніко-тактичних дій гравців лінії захисту присвячено багато робіт.

Гра захисників, а саме розташування на полі та їх ігрові обов'язки за час існування футболу, змінювалися не один раз [1]. Функції захисників значно розширилися і стали більш складними. Якщо раніше захисники мали два основних нерозривно пов'язаних і взаємодоповнювальних тактичних завдань – закрити "підопічного" нападника і своєчасно підстрахувати партнерів, то на сьогодні захисника можна назвати організатором нападу. Прикладом цього є останній чемпіонат Європи 2012 року, де національні збірні команди продемонстрували надзвичайно високі показники техніко-тактичних дій.

Тому актуальним є вивчення та аналіз показників техніко-тактичних дій захисників під час чемпіонату Європи 2012 року, оскільки техніко-тактичні дії займають одне з провідних місць в системі підготовки висококваліфікованих футболістів та є основним компонентом у досягненні високого спортивного результату і можуть надати важливу інформацію, яка допоможе при побудові та корекції навчально-тренувального процесу футболістів (захисників).

Зв'язок з науковими темами та планами. Роботу виконано згідно з темою кафедри футболу ЛДУФК «Оптимізація процесу підготовки футболістів з урахуванням особливостей змагальної діяльності в сучасному футболі». Зведеного плану науково-дослідницької роботи у галузі фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр.

Мета дослідження – визначити індивідуальні показники техніко-тактичних дій захисників команд-учасниць чемпіонату Європи 2012 року.

Методи дослідження:

1. Теоретичний аналіз відомостей наукової та методичної літератури та всевітньої мережі Інтернет.
2. Педагогічне спостереження.
3. Методи математичної статистики.

Результати дослідження. Даний європейський чемпіонат не побив рекорди результативності, тому потрібно захопитися грою захисників. Останніми роками, коли мова йде про вирівнювання класу багатьох збірних, варто згадати про те, що захищатися нині вміють всі. Дійсно, дедалі рідше трапляються двозначні результати на табло навіть в азіатській зоні – це чемпіонат на якому найбільше забили голів.

Рис. 1. Національна збірна Іспанії (чемпіон Європи 2012 року з футболу)

Переважаюча кількість іспанців пояснює перемогу збірної своєї тим, що пропустили лише один м'яч, вони показали найбільш якісну гру. Більш глибокий аналіз поданих кандидатур виявляє перевагу крайніх захисників перед центральними гравцями. Це ще раз підтверджує висновок, зроблений за підсумками турніру технічною комісією УЄФА – на цьому Євро набагато частіше стали використовувати всю ширину поля.

Аналізуючи техніко-тактичні дії захисників у динаміці ігрового часу, які подано в таблиці 1, необхідно підкреслити стабільність кількісних та якісних показників виконаних техніко-тактичних дій в центральних захисників, коефіцієнт ефективності яких нижче ніж 78,2% не знижувався, а коефіцієнт браку вище від 22,8% не зростав.

Таблиця 1

Показники виконання техніко-тактичних дій гравців лінії захисту на чемпіонаті Європи 2012 року в динаміці ігрового часу

Ігрові амплуа	Показники коефіцієнта ефективності та браку техніко-тактичних дій в динаміці ігрового часу(%)											
	0-15		15-30		30-45		45-60		60-75		75-90	
	КЕ	КБ	КЕ	КБ	КЕ	КБ	КЕ	КБ	КЕ	КБ	КЕ	КБ
Крайні захисники	75,1	24,9	74,4	25,6	75,6	24,4	79,3	20,7	74,5	25,5	73,1	26,9
Центральні захисники	83,2	16,8	83,2	16,8	85,7	14,3	86,6	13,4	79,5	20,5	78,2	22,8

Примітки: КЕ – коефіцієнт ефективності;
КБ – коефіцієнт браку

У крайніх захисників показники ефективності виконання техніко-тактичних дій становили в першому періоді (0–15) 75,1 % ігрового часу, другому періоді – (15–30) 74,4 %, третьому періоді – (30–45) 75,6 %, у четвертому періоді – (45–60) 79,3 %, у п'ятому періоді – (60–75) 74,5 %, у шостому періоді – (75–90) 70,1 %. При тому що показники браку вище від 26,9 % не підвищувалися.

УЄФА визначило найкращих захисників чемпіонату Європи 2012 року це такі видатні гравці, як: захисники збірної Іспанії Жерард Піке, Серхіо Рамос, Хорді Альба, захисник збірної Німеччини Філіп Лам, захисники збірної Португалії Фабіу Коентрао і Кеплер Пепе. Вони продемонстрували найліпші якості і вміння, якими повинен володіти захисник у футболі.

Для більш цілеспрямованого аналізу їх виступу на чемпіонаті Європи 2012 року ми визначили показники ефективності та інтенсивності виконання техніко-тактичних дій (табл. 2).

Таблиця 2

**Індивідуальні показники техніко-тактичної підготовленості гравців лінії захисту
в матчах чемпіонату Європи 2012 року**

№ з/п	Захисники	Національна збірна	Інтенсивність ТТД	Ефективність ТТТ (%)
1	Жерард Піке	Іспанія	2,15	84,3
2	Філіп Лам	Німеччина	2,06	81,8
3	Серхіо Рамос	Іспанія	1,82	80,4
4	Хорді Альба	Іспанія	1,85	79,8
5	Кеплер Пепе	Португалія	1,67	77,9
6	Бруну Алвеш	Португалія	1,65	76,4

Херард Піке та Серхіо Рамос, гравці "Реала" і "Барселони", які професійно підійшли до своєї справи. На останніх великих турнірах національна збірна Іспанії пропустила мінімальну кількість м'ячів. При цьому в кожному з них іспанці виступали з різною кількістю гравців. Слід відзначити, що показники ефективності виконання техніко-тактичних дій даних захисників національної збірної Іспанії були в межах від 84,3 % у Херарда Піке до 80,4 % у Серхіо Рамоса. Показники інтенсивності виконання техніко-тактичних дій в Херарда Піке становила 2,15 техніко-тактичні дії, а у Серхіо Рамоса - 1,82 техніко-тактичні дії.

Хорді Альба корінний каталонець починав турнір футболістом "Валенсії", а завершив повноправним членом " Барселони". Альба разом з трьома іншими захисниками іспанської збірної в шести іграх Євро-2012 дозволив суперникам завдати по своїх воротах всього двадцять один удар.

Показники ефективності виконання техніко-тактичних дій Хорді Альба в матчах становили 79,8%, показники інтенсивності виконання техніко-тактичних дій – 1,85.

Варто зазначити, що збірна Іспанії не була готова у функціональному стані до участі в цьому чемпіонаті. По першому матчу збірної Іспанії зі збірною Італії було помітно, що чемпіони Європи тільки підвищували свій функціональний стан. Хорді став першим захисником, який коли-небудь забивав у фіналах чемпіонату Європи 2012 року.

Філіп Лам до півфінальної сутички з італійцями був капітаном збірної Німеччини, не допустив жодної помилки, яка б вплинула на взяття його воріт, показник його ефективності виконання техніко-тактичних дій становив 81,8%, а показник інтенсивності 2,06 техніко-тактичні дії.

Слід відзначити, що у кваліфікації капітан національної збірної Німеччини не пропустив жодної зустрічі, а на самому чемпіонаті брав участь у кожній грі. З приводу капітанської пов'язки Філіпа в Німеччині та за її межами багато говорили у зв'язку з «м'яким» характером крайнього захисника, не здатного в потрібний момент вказувати на помилки партнерів по команді.

Вперше агресивний Пепе з'явився на великому міжнародному чемпіонаті чотири роки тому, коли португальці потрапили в одну групу з Туреччиною, Чехією та Швейцарією. У захисника "Європейських бразильців" було багато часу, щоб увійти в історію: цілу годину ігрового часу матчу суперники не могли забити гол. Лише Пепе вдалося відкрити рахунок проти національної збірної Туреччини.

У Польщі та Україні Пепе знову опинився найближче до першого для збірної успіху на чемпіонаті Європи. У грі з Німеччиною захисник мадридського "Реала" після розіграшу кутового удару потрапив у поперечину. Інші футболісти збірної, зокрема Паулу Бенту, не демонстрували високого рівня підготовленості.

Кеплер Пепе у матчах Євро-2012 року продемонстрував достатньо високі показники ефективності виконання техніко-тактичних дій, що становив 77,9 %, показник інтенсивності – 1,67 техніко-тактичні дії.

Бруну Алвеш є еталоном сучасного португальського захисника, однак часом допускає грубі позиційні помилки. Алвеш показав себе з найкращої сторони в матчах з Голландією, Чехією та Іспанією.

Результати аналізу ефективності виконання техніко-тактичних дій Бруно Алвеша становили 76,4 %, показник інтенсивності – 1,65 техніко-тактичні дії.

Визначено, що найвищі показники ефективності виконання техніко-тактичних дій серед команд-учасниць чемпіонату Європи 2012 року продемонстрували захисники національної збірної Іспанії.

Результати нашого дослідження свідчать про те, що еталонами європейського футболу, зокрема гри у захисті, є гравці збірних команд Іспанії, Німеччини та Португалії, які диктують сучасний стиль розвитку футболу в світі.

Висновки:

1. Теоретичний аналіз та узагальнення наукової та методичної літератури, дозволяє говорити про те, що удосконалення техніко-тактичних дій висококваліфікованих футболістів, зокрема гравців лінії захисту є передумовою у досягненні високих спортивних результатів.

2. Визначено, що найкращі захисників чемпіонату Європи 2012 року це такі видатні гравці, як захисники збірної Іспанії Жерард Піке, Серхіо Рамос, Хорді Альба, захисник збірної Німеччини Філіп Лам, захисники збірної Португалії Фабіу Коентрао і Кеплер Пепе. Вони продемонстрували найліпші показники ефективності та інтенсивності виконання техніко-тактичних дій, якими повинен володіти захисник у футболі.

3. Результати дослідження рівня виконання техніко-тактичних дій гравців лінії захисту, які описано в дослідженні, можуть бути використані тренерами як своєрідний орієнтир, який дозволить оптимізувати та вдосконалити навчально-тренувальний та змагальний процес.

Список літератури

1. *Аверьянов А. А.* Анализ технико-тактических действий полузащитников сборной Франции в играх Первенства Европы 2000 г. / А. А. Аверьянов // Теория и практика футбола. – 2004. – № 1. – С. 8–11.

2. *Дорошенко Е. Ю.* Аналіз параметрів техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів / Дорошенко Е. Ю // Вісник Чернігівського держ. пед. ун-ту. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2009. – Вип. 64. – С. 263–268.

3. *Дулібський А. В.* Тенденції розвитку сучасного футболу / А. В. Дулібський // Практикум з футболу : [Науково-методичні аспекти тренування футболістів : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф.] – К., 2001. – С. 5–7.

4. *Журид С. Н.* Исследование соревновательной деятельности футболистов высокой квалификации / С. Н. Журид // Практикум з футболу : [Актуальні питання підготовки футболістів : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф.] – К., 2000. – С. 15–20.

5. *Костюкевич В. М.* Управление тренировочным процессом футболистов в годичном цикле подготовки : монографія / В. М. Костюкевич. – Вінниця : Планер, 2006. – 683 с.

6. *Максименко И. Г.* Соревновательная и тренировочная деятельность футболистов : монографія / И. Г. Максименко. – Луганск : Знание, 2009. – 258 с.

7. *Сычев Б. В.* Исследование соревновательной деятельности высококвалифицированных футболистов / Б. В. Сычев // Слобожанський науково-спортивний вісник : зб. наук. ст. – Х., 2008. – № 4. – С. 111–115.

8. *Шамардин В. Н.* Моделирование подготовленности высококвалифицированных футболистов : учеб. пособ. / В. Н. Шамардин. – Д. : Пороги, 2002. – 201 с.

9. *Czerwiński J.* Tendencje rozwojowe gry w piłkę ręczną / Janusz Czerwiński // Współczesne koncepcje szkolenia w zespołowych grach sportowych / pod red. Janusza Czerwińskiego i Henryka Sozańskiego. – Gdańsk : AWFIS, 2004. – S. 167–175.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ ИГРОКОВ ЛИНИИ ЗАЩИТЫ НА ЧЕМПИОНАТЕ ЕВРОПЫ 2012 ГОДА**Иван КУЛЬЧИЦКИЙ, Игорь КАРПА***Львовский государственный университет физической культуры*

Аннотация. Совершенствование технико-тактических действий высококвалифицированных футболистов, в частности игроков линии защиты является предпосылкой в достижении высоких спортивных результатов. Определено, что высокие показатели выполнения технико-тактических действий среди команд-участниц чемпионата Европы 2012 года, продемонстрировали защитники сборной Испании. Результаты исследования уровня выполнения технико-тактических действий игроков линии защиты, которые рассмотрено в данном исследовании, могут быть использованы тренерами как своеобразный ориентир, который позволит оптимизировать и усовершенствовать тренировочный и соревновательный процессы.

Ключевые слова: футбол, защитники, технико-тактические действия, Евро-2012.

INDIVIDUAL INDICES OF TECHNICAL AND TACTICAL TRAINING OF DEFENSE LINE PLAYERS AT DEFENSE FOR EURO-2012**Ivan KULCHYTSKY, Igor KARPA***Lviv State University of Physical Culture*

Abstract. Improving the technical and tactical actions of the skilled players, particularly the defense line players is a prerequisite to achieve high athletic performance. It has been determined that the highest rates of implementing the of technical and tactical teams participating in Euro-2012 were demonstrated by the defenders of the national team of Spain. The research results of implementation level of technical and tactical skills by the defense line players shown in this study can be used by coaches in order to optimize and improve the training and competitive processes.

Key words: football, defence players, technical and tactical actions, Euro-2012.